

Бондарєва Вікторія Борисівна,
викладач фізичного виховання,
Відокремлений структурний підрозділ
«Старобільський фаховий
коледж Луганського національного
аграрного університету,
с. Веселе

СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Завдання закладів освіти у сфері охорони здоров'я здобувачів освіти закріплені у низці державних законодавчих і нормативних документів. Так, у Законі України «Про повну загальну середню освіту» в ст. 21 зазначено, що «Заклад освіти створює безпечне освітнє середовище з метою забезпечення належних і безпечних умов навчання, виховання, розвитку учнів, а також формує у них гігієнічні навички та засади здорового способу життя» [4].

Сучасним суспільством затребувані не тільки підвищення якості освіти та вдосконалення його структури, але й зміцнення здоров'я студентів і забезпечення психологічного комфорту учасників педагогічного процесу. Здійснення цієї мети можливе за умови запровадження здоров'язберігаючих технологій, які спрямовані на створення єдиного простору для формування особистості, гармонійно розвиненої фізично і психічно, усвідомлення здобувачами освіти цінностей здоров'я та вироблення позитивної моделі поведінки [7].

Існуючі здоров'язберігаючі технології вирішують завдання раціональної організації виховного процесу з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог, ураховують навчальне та фізичне навантаження відповідно до можливостей кожної особистості.

Здоров'язберігаючі технології повинні сприяти становленню ціннісних орієнтирів здобувачів освіти, готувати до дорослого життя, формувати вміння і навички самостійно ухвалювати поінформовані рішення, ефективно спілкуватися, адекватно висловлювати свої почуття і емоції, критично мислити, чинити опір негативному впливові й тиску з боку однолітків і дорослих, обирати моделі поведінки, що сприяють збереженню здоров'я.

Перед сучасним закладом освіти постає проблема у створенні таких умов, які б з одного боку, через впровадження інноваційних технологій навчання та виховання сприяли розвитку життєвих компетентностей, природних нахилів, обдарувань кожного підлітка, а з іншого боку – дозволили б вийти йому зі стін навчального закладу здоровою людиною зі свідомим ціннісним ставленням до власного здоров'я.

Здоров'язберігаючий освітній простор – це середовище, в якому створюються такі умови, за яких здобувачі освіти можуть усвідомити цінність свого здоров'я, оволодіти способами його збереження і навчитися способам саморегуляції, що дозволять їм зберегти здоров'я.

Основними напрямками формування здоров'язберігаючого освітнього простору можна назвати такі:

- забезпечення організаційно-гігієнічних умов здійснення освітнього процесу;
- утвердження пріоритету грамотного піклування про здоров'я здобувачів освіти;
- підбір та навчання педагогічних працівників здоров'язберігаючих технологій;
- реалізація принципів здоров'язберігаючої педагогіки на практиці;
- навчання здоров'я та виховання культури здоров'я здобувачів освіти;
- моніторинг стану фізичного та психічного здоров'я студентів;
- оптимізація діяльності медичної та психологічної служб закладу освіти.

Здоров'язберігаюча педагогіка, з одного боку, має сформувати у здобувачів освіти спеціальні знання, уміння, навички збереження і зміцнення свого здоров'я, створення індивідуального здорового способу життя, а з іншого передбачати в педагогічних технологіях можливості здійснення самостійних спроб удосконалення себе, свого тіла, психіки, емоцій, працювати над розвитком своїх комунікативних здібностей, виховувати гуманне ставлення до світу, до оточення, до самого себе [5, с. 87].

Безумовно, важливим чинником зміцнення здоров'я є гарний настрій, позитивні емоції, тому основне завдання, над яким працює педагогічний колектив - це створення особистості студента. З метою профілактики шкідливих звичок, правопорушень по закінченню занять студенти мають змогу цікаво й змістовно проводити дозвілля, відвідуючи гуртки і спортивні секції різного спрямування та позакласні заходи, що сприяє моральному та духовному здоров'ю дитини.

Процес формування культури здоров'язбереження студентів має насамперед відбуватися під час занять з фізичного виховання. Це єдина навчальна дисципліна, яка вчить студентів зберігати та зміцнювати своє здоров'я, підвищувати рівень фізичної підготовленості, розвивати і удосконалювати життєво важливі фізичні якості та рухові дії.

Велике розумове навантаження в поєднанні з малорухомим способом життя призводить до порушення регуляції тону кровеносних судин, а це спричиняє гіпотонічний чи гіпертонічний стан. Запобігти таким негативним наслідкам можна за допомогою дотримання розумного розпорядку дня, чіткого режиму праці й відпочинку, а головне – систематичних занять фізичними вправами.

Людину можна назвати здоровою, якщо вона:

- у фізичному плані – вміє долати втому і її здоров'я дозволяє їй діяти в оптимальному режимі;

- в інтелектуальному плані – проявляє хороші розумові здібності, допитливість, уяву, здатна до самоосвіти;

- в соціально-моральному плані – визнає загальнолюдські духовні цінності, поважає інші точки зору і результати чужої праці, має активну життєву позицію;

- в психоемоційному плані – характеризується станом уваги, пам'яті, мислення, особливостями емоційно-вольових якостей, здатністю до саморегуляції, управління своїм внутрішнім психологічним станом.

Серед здоров'язберігаючих аспектів сучасного заняття можна виділити:

- психологічний клімат на занятті;

- формування мотивації на досягнення успіху в навчанні;

- використання ефективних методів навчання; спрямування заняття на розвиток життєвих навичок, компетентностей, цінностей тощо

- урахування періодів працездатності здобувачів освіти;

- розподіл інтенсивності розумової діяльності, ранжування навчального матеріалу заняття за ступенем складності, новизни, актуальності;

- гігієнічні умови в кабінеті;

- особистісна зорієнтованість заняття; урахування вікових та психологічних особливостей здобувачів освіти.

Для актуалізації у підлітків та молоді цінності здоров'я, формування у них мотивації і поведінкових установок, необхідних для його збереження і зміцнення, в закладах освіти всіх рівнів повинна систематично здійснюватися послідовна, цілеспрямована і комплексна навчально-виховна робота.

Рівень професійної підготовки педагога до створення здоров'язберігаючого освітнього простору є пріоритетною складовою успішності закладу освіти, результативності застосування нових засобів навчання, які сприяють покращенню здоров'я здобувачів освіти і відповідають вимогам часу.

Під час створення здоров'язберігаючого освітнього простору особлива увага приділяється таким проблемам, як закономірності розвитку і саморозвитку студента; суб'єктивні та об'єктивні фактори, що сприяють збереженню здоров'я; самоосвіта, самоорганізація і самоконтроль у галузі збереження здоров'я; самовдосконалення, самокорекція і самоорганізація своїх вчинків і дій під впливом нових вимог професії, суспільства, розвитку науки, культури; усвідомлення своїх здібностей і можливостей, переваг і недоліків своєї діяльності із здоров'язбереження.

Одним із завдань закладу освіти є забезпечення кваліфікованої турботи про зміцнення і збереження фізичного і психічного здоров'я здобувачів освіти, а також актуальними є завдання навчити учасників

освітнього процесу турбуватись про власне здоров'я. Щоб молода людина могла піклуватись про своє здоров'я, фізичний розвиток, потрібно виробити в неї свідоме ставлення до життя як найвищого дару природи, пріоритету здоров'я як найважливішої людської цінності і здорового способу життя як фактора збереження та зміцнення її здоров'я, необхідною умовою цього є створення здоров'язберігаючого середовища [6, с. 41].

На нашу думку, найбільш продуктивними й ефективними для створення здоров'язберігаючого освітнього простору доцільно вважати ті педагогічні технології, які здатні спиратися на комплексний характер здоров'я; брати до уваги ті фактори, що впливають на здоров'я; враховувати вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти; забезпечувати прийняття цілей і змісту політики закладу в галузі зміцнення здоров'я та формування здорового способу життя; контролювати дотримання правил, які несуть в собі здоров'язбережувальний і профілактичний зміст (правило не вживати психоактивні речовини в навчальному закладі, не палити, не зловживати алкоголем і т. ін.); постійно поліпшувати санітарно-гігієнічні умови закладу освіти, матеріально-технічну та навчальну базу, соціально-психологічний клімат у колективі створювати згідно з вимогами сучасності; залучати студентів до планування діяльності та аналізу результатів виконаної роботи; формувати позитивне ставлення здобувачів освіти до освітньої установи, сприятливий клімат всередині педагогічного та студентського колективів, у відносинах викладачів та студентів; обґрунтовувати умови послідовності й наступності у реалізації технології; здійснювати періодичну оцінку ефективності технології; практикувати особистісно-орієнтований стиль викладання і взаємин зі здобувачами освіти; взаємодіяти з засобами масової інформації – висвітлювати роботу закладу освіти щодо виховання культури здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Т. Здоров'язбережувальна компетентність – змалку. Палітра педагога. 2014. № 6. С. 6-9.
2. Бережна Т. Створення здорового середовища навчального закладу як шлях збереження і зміцнення здоров'я учнів. Рідна школа. 2012. № 1- 2. С. 44-47.
3. Коршок С.І. Впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховний процес / С.І. Коршок //т Психологічна газета. – 2010.
4. Закон України про повну загальну середню освіту URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 10.10.2021).
5. Омельченко Л. П. Здоров'ятворча педагогіка. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 205 с.

6. Сучасні підходи до створення здоров'язбережувального середовища дошкільного навчального закладу : матеріали обл. Інтернет-конф. – Черкаси: Вид-во ОПОПП, 2016. – 70 с.
7. Вітвицька С. Ціннісні орієнтації та життєва позиція сучасної студентської молоді/ Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2019. Вип.92. С. 46-52

УДК 377.5.02:372.8

Борисова Тетяна Анатоліївна,
викладач англійської мови
за професійним спрямуванням,
Лубенський медичний фаховий коледж,
м. Лубни

ЯК СФОРМУВАТИ НАВЧАЛЬНУ МОТИВАЦІЮ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Однією з провідних тенденцій у розвитку медичної освіти у світі загалом, і в Україні зокрема, останніми десятиліттями є гуманітаризація освітнього процесу. Цей процес містить у собі підвищення ваги гуманітарних дисциплін, їх вплив на фахові дисципліни, спрямованість навчання у закладах освіти на формування високоосвіченої, культурної особистості. Крім того, нині в контексті медичної освіти надзвичайно актуальним є підвищення мотивації до навчання шляхом упровадження новітніх інформаційних технологій, поліпшення матеріально-технічного забезпечення клінічних баз медичних закладів освіти [6, с.3].

Сьогодні висуває високі вимоги до рівня підготовки фахівців медичної галузі. Вони повинні володіти не лише професійними знаннями та навичками, а й культурою мовлення, яка необхідна їм у всіх сферах життя, зокрема і в професійній. Ці особливості професійної діяльності значною мірою зумовлюють структуру, цілі, зміст і характер навчально-виховного процесу, мотиваційні механізми, сприятливі педагогічні умови забезпечення якісної підготовки майбутнього медичного фахівця. А це приводить до пошуку ефективної мотивації студентів-медиків до вивчення іноземної мови [4].

Згідно з визначенням науковця С.У. Гончаренка, мотивація – це «система мотивів, або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки» [3, с. 217].

Сучасні українські дослідники проблеми мотивації студентів при вивченні іноземної мови, зокрема Н.О. Арістова, основними критеріями її формування вважають наявність пізнавальних мотивів і цілей, позитивних емоцій, які викликає процес навчання, а також уміння і бажання вчитися, можливості застосовувати здобуті знання на практиці [1].